

Господарик Л. М. Виховання духовної домінанти особистості на засадах Виховного ідеалу Авторської школи М. П. Гузика. Виховна система класу «Сузір'я Віри, Надії, Любові» (впроваджується з 2006 року) / Теорія і практика організації інноваційного процесу виховання. Наук.-метод. збірка. / Упорядник О. І. Чешенко. – Одеса, 2014. – 327 с. – С. 152-165.

Людмили Миколаївни ГОСПОДАРИК,

класний керівник, вчитель інформатики Комунального закладу «Южненська Авторська М. П. Гузика експериментальна спеціалізована загальноосвітня школа-комплекс I-III ступенів Южненської міської ради Одеської області», спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старший вчитель. **Переможець** Всеукраїнського конкурсу «Класний керівник року» (2012). Член обласної творчої групи при Одеському обласному інституті удосконалення вчителів, керівник обласного майстер-класу (2013).

**ВИХОВАННЯ ДУХОВНОЇ ДОМІНАНТИ ОСОБИСТОСТІ
НА ЗАСАДАХ ВИХОВНОГО ІДЕАЛУ
АВТОРСЬКОЇ ШКОЛИ М. П. ГУЗИКА.**

**ВИХОВНА СИСТЕМА КЛАСУ
«СУЗІР'Я ВІРИ, НАДІЇ, ЛЮБОВІ»
(впроваджується з 2006 року)**

*«Звоните в Духовные Колокола Времени!
Упорно защищайте самую незащищенную
часть Человечества – Детей –
от бездуховности и нравственной нищеты!»
Ф. М. Достоевский*

Мене турбує. Турбує те, що живемо ми у неспокійний час – час великих роздумів, сподівань, змін цінностей, пріоритетів. Спостерігаючи за плінністю життя, я постійно задаю собі питання: «Якими будуть наші діти, бачачи, що відбувається навколо, – добрими чи жорстокими; чуйними чи байдужими; співчуваючими, милосердними чи егоїстичними кар'єристами?». Адже від того, які орієнтири у формуванні та становленні особистості будуть нами, вчителями, використовуватися, залежить, якою людиною стане кожний з наших учнів, а в остаточному підсумку – залежить майбутнє України.

«Якщо ми йдемо до знань, та при цьому поступаємось від духовності, то йдемо не вперед, а назад», – сказав у свій час **Аристотель**. Тому моральною серцевиною та *основним девізом моєї роботи* з учнями є слова **В. Сухомлинського**: «Живи так, щоб твоя серцевина була здоровою, чистою та сильною. Бути справжньою людиною – це значить віддавати сили своєї душі в ім'я того, щоб люди навколо тебе були красивішими, духовно багатшими, щоб у кожної людини, з якою ти зустрічаєшся в житті, залишилось щось хороше від тебе, від твоєї душі». Я впевнена, що **людина духовно багата, яка живе в серці з Богом**, не втомиться шукати істини, ніколи не стане рабом обставин, а завжди буде розрізняти добро і зло, красу і потворне.

Створена **виховна система класу «Сузір'я Віри, Надії, Любові»** нерозривно пов'язана з виховною концепцією Авторської школи, націлена на виховання нової людини, відповідно до **ВИХОВНОГО ІДЕАЛУ** Авторської школи **М. П. Гузика**, *виховання таких моральних цінностей*:

- ☞ Віри в Бога і виконання Його Волі та Законів;
- ☞ Любові до людей;
- ☞ Надії, терпеливості і наполегливості в подоланні життєвих труднощів;
- ☞ Доброти і безкорисливості;

- ☞ Радості і щедрості душі;
- ☞ Милосердя до бідних, хворих та утиснених;
- ☞ Лагідності в стосунках з іншими та ввічливості зі старшими та іншими;
- ☞ Здержливості в задоволенні тілесних бажань і гріховних вчинків (розпуста, суперечка, заздрість, гнів, шкідливі звички та інші);
- ☞ Високої працездатності і досягнення вершини в розвитку та реалізації природного таланту на благо ближніх, суспільства, власного добробуту і Слави Господньої.

МОДЕЛЬ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ КЛАСУ «СУЗІР'Я ВІРИ, НАДІЇ, ЛЮБОВІ»

Модель виховної системи класу створена на підґрунті творчого поєднання духовно-християнських, філософських та педагогічних ідей *Я. А. Коменського, В. О. Сухомлинського, А. Дистервега, К. Д. Ушинського* та передового педагогічного досвіду *Ш. О. Амонашвілі, М. П. Гузика*.

Побудована в експерименті дійсно нова виховна система класу в її теоретичній і діяльнісно-практичній складовій націлена на виховання нової людини, відповідно до *Виховного ідеалу випускника Авторської школи М. П. Гузика*.

Провідна ідея виховної системи класу – виховання духовно-розвиненої особистості через *наповненість Душі та Серця кожної дитини*

☞ **ВІРОЮ** в Бога та вищі духовні цінності,

☞ **НАДІЄЮ** на щасливе майбутнє та на реалізацію її природного таланту і життєвого призначення,

☞ **ЛЮБОВ'Ю** до ближніх, людства та навколишнього світу.

Визначивши за **мету** підготовку майбутньої генерації інтелігенції, управлінської еліти, формування творчої особистості, вільної, відповідальної перед собою й суспільством та здатної жити в умовах середовища, що змінюється, колектив другого курсу коледжу постійно перебуває в творчому пошуку шляхів до духовного розвитку.

ДУХОВНІСТЬ ми визначаємо як гармонійну єдність морального, естетичного, інтелектуального й емоційного компонентів розвитку особистості. З цією метою ведеться пошук методичних прийомів, які б допомогли учням оволодіти практичними навичками й уміннями розкрити можливості їхнього розуму та психіки, відкрити шлях до дослідження власної душі, визначення очевидних і прихованих здібностей.

Пріоритетним у виховній роботі класу є забезпечення всебічного й гармонійного розвитку особистості, самовиховання й самореалізації, прагнення у діяльності керуватися загальнолюдськими цінностями, глибоко розуміти традиції свого народу.

Тому **виховна діяльність класу спрямована на:**

☞ пізнання Бога й усвідомлення власної духовної сутності, зорієнтованої на досягнення Царства Божого;

☞ усвідомлення дитиною власного природного таланту, засвоєння нею методів і прийомів послуговуватись ним у реальному житті, а також досягати найкращих результатів у його розвитку;

☞ виховання християнського характеру, орієнтованого на постійне духовне зростання, служіння людям, громаді і суспільству;

☞ розвиток самостійного мислення дитини, її індивідуальних творчих здібностей за умови своєчасного відкриття в ній природних ключових задатків її таланту, його повної реалізації у навчально-виховному процесі;

☞ формування емоційного комплексу особистості, зокрема розвиток таких рис, як: співчуття, доброта, справедливість, совісність, сприймання краси, терпимості, розуміння радості від тих, хто поряд, почуття власної гідності і гідності людини.

Важливою проблемою класу є виховання у дітей здатності до самостійного творчого мислення відповідно до самостійної творчої поведінки.

Завдання виховної системи класу – надати кожному учневі можливість життєвого вибору, навчити його рухатись у просторі пошуків, допомогти виробити ціннісні погляди на світ, сформувати повноцінного духовного громадянина незалежної держави, розвивати духовну та естетичну культуру, залучати до здорового способу життя, розвивати моральне орієнтування та самооцінку і почуття власної гідності, що є основою становлення гармонійно розвиненої особистості.

ОСНОВНІ ІДЕЇ ТА ШЛЯХИ РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЛАСУ

«Сузір'я Віри, Надії, Любові»

*«Пробивається крізь темні промінець
До вівтаря людського серця,
Щоб Вірою та Надією освітить душі Вінець.
Хай й до Вас з Любов'ю доторкнеться».*

*«Запалюйте при кожній зустрічі, коли тільки можете, свічку **Любові, Надії та Віри!** Радуйте та надихайте добротою кожне серце! Піклуйтеся про кожну людину, як про ближнього! Обдаруйте чужих людей такою ж любов'ю та добротою, як і ваших вірних друзів!». Ці слова постійно звучать у нашій Авторській школі М. П. Гузика.*

У нашому класі ми їх говоримо, коли закликаємо всіх прийти на допомогу іншому, роблячи це не заради вигоди, не на показ, а безкорисливо, за велінням серця, так як велич і красу добра пізнає лише той, хто переживає справжню людську радість – радість творіння добра для інших людей. Тільки ця безкорислива справа є силою, що облагороджує серце.

Доброта і чуйність, співпереживання і щиросердність, уміння розуміти чужий біль, вчасно підтримати у важку хвилину – це не просто слова, а реальні справи, які ми разом з учнями втілюємо в життя.

Я впевнена, щоб самому бути щасливим, треба бережно, сердечно і чуйно торкатися серця інших людей, робити добрі справи, щиро дарувати тепло, не очікувати вигоди взамін на добрий вчинок. Доброту не можна купити за гроші, доброта – це чарівні ліки, які лікують від багатьох проблем.

У кожної людини свій погляд на світ, кожний живе за своїми мірками, по-своєму сприймає життя, але є те, що робить людину Людиною, є те, що є основою сутності Людини, мірилом її душі – це **вічні Духовні цінності**.

→ **Як навчити дитину зробити серце добрим?**

→ **Як навчити творити добро?**

За нашими буденними справами ми все частіше забуваємо про душу, забуваємо про те, що серед усього плетіння шляхів життя головний на землі – **це шлях до внутрішнього вівтаря, це головна дорога, що веде Бога у Серці**.

І якщо від народження в дитину закладені духовні знання та сердечні молитви, оснований на вічних християнських цінностях, я впевнена, що від її серця яскравим світлом буде протягнуте проміння до Вищої сфери, до Творця.

Саме тому в *ідею виховної системи класу* були закладені **основні християнські символи – Віра, Надія, Любов**.

НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ КЛАСУ

Керуючись християнсько-філософською основою виховної системи Авторської школи М. П. Гузика для розвитку духовної спрямованості особистості, ми виділяємо п'ять основних напрямів-променів:

- ☞ *Промінь Духовності.*
- ☞ *Промінь Життєвої Місії.*
- ☞ *Промінь Пам'яті.*
- ☞ *Промінь Краси.*
- ☞ *Промінь Гармонії.*

Промінь Духовності

Девіз: «Духовність – це спадщина Душі».

Мета: формування основ духовно-морального розвитку учнів, ціннісного ставлення до Бога та Людства, розвиток загальнолюдських цінностей.

Форми роботи: ранкові молитви, духовні проповіді, зустрічі з духовними наставниками, літературно-музичні гостинні, поетичні вечори, дискусії, круглі столи, участь в благодійних акціях та соціальних проєктах, друк та розповсюдження шкільної газети з розділами на духовну тематику, перегляд та захист власних мультимедійних презентацій і відеоматеріалів «Наші моральні цінності».

Зміст виховної діяльності: «Робити все – і мале і велике – з Надією, Любов'ю, Вірою в Бога», «Що є Життя без Віри в Бога?», «Ми - частина Божого творіння», «Вкушайте дари Святого Духу: Любов, Повагу, Милосердя», акції на допомогу дітям-сиротам: «Відкрий своє серце», «Чужих дітей не буває», акція «Ветеран живе поруч», **Тиждень ПОДЯКИ:**

- ☞ *подяка Богу;*
- ☞ *подяка Батькам;*
- ☞ *подяка Вчителям;*
- ☞ *подяка Близьким та рідним;*
- ☞ *подяка Дружам.*

Виховні досягнення:

- ☒ усвідомлення ціннісного ставлення до Бога, до Людства;
- ☒ сформованість вищих духовних та загальнолюдських цінностей як основних життєвих пріоритетів.

Промінь Життєвої Місії

Девіз: «В кожній дитині є іскра Божя для виконання життєвого призначення».

Мета: формування ціннісного ставлення до себе як творчої особистості, поняття професійного самовизначення.

Форми роботи: тематичні зустрічі, психологічні практикуми, захист творчих ро-біт: колективних проєктів, рефератів, випуск та розповсюдження учнівських науково - інформаційних буклетів «Народжений бути унікальним», «Сходінками до вершини успіху», проведення конкурсів, концертів, спортивних змагань, вікторин, творчих тренінгів.

Зміст виховної діяльності: «Кроки до успіху», «Правда життя», « Шлях до самореалізації, або як стати особистістю», «Відшукай себе серед інших», «Я та інші», «Духовні потреби та ідеали мого «Я»», «Твоє майбутнє – в твоїх руках», «Права та обов'язки дітей у шлюбно-сімейному законодавстві», «Чи кожен може бути успішним?», «Чи може людина бути творцем свого щастя?», «Якщо я для себе, то навіть я?».

Виховні досягнення:

- ☒ сформованість життєвих компетенцій, активної життєвої позиції;
- ☒ розвиток навичок самопізнання, самовизначення, самореалізації, самовдосконалення, самооцінки;
- ☒ сформованість основних засад «Я – концепції» особистості.

Промінь Пам'яті

Девіз: «В моїх коріннях – моя сила».

Мета: формування поваги та гордості до рідного краю, народу, мови; почуття патріотизму, національної свідомості, розвиненої правосвідомості; вільного морального вибору.

Форми роботи: тематичні бесіди, зустрічі з ветеранами Великої Вітчизняної війни, відвідування музеїв, свята, призначені пам'ятним датам, вікторини з правової тематики, зустрічі з цікавими людьми, красзнавчі екскурсії, уроки громадянськості, акції, диспути.

Зміст виховної діяльності: «Я – держава – суспільство», «Демократичні принципи та цінності», «Моя земля – земля моїх предків», «Козацькі розваги», «Гуманістична мораль у громадянському суспільстві», «Дебати: право на приватне життя», «Якби я був Президентом», «Можна все на світі вибирати, сину. Вибрати не можна тільки Україну!», «Мій рідний край ні з чим не порівняти!», «Історія та сучасність рідного краю», «Захист Вітчизни – обов'язок громадянина», «Духовна єдність поколінь», «Вічні цінності сьогодні», «Герої для нас як приклад...», «Ми – громадяни України».

Виховні досягнення:

- ✎ сформованість моральної свідомості та поведінки;
- ✎ формування пріоритетів подружнього життя, збереження та примноження сімейних традицій, забезпечення єдності поколінь;
- ✎ розвиток активної громадянської позиції та відповідальності за долю України, тобто необхідності дотримуватись конституційно-правових норм, своїх прав, обов'язків, готовності до захисту інтересів Батьківщини.

Промінь Краси

Девіз: «Духовна краса врятує світ».

Мета: усвідомлення естетичних почуттів, уявлень і знань про прекрасне в житті та мистецтві, формування духовно-естетичної культури особистості.

Форми роботи: конкурси творчих робіт, проектів, акції милосердя, тематичні вечори, виставки образотворчого мистецтва, фотовиставки, години поезії.

Зміст виховної діяльності: «Залучаємось до прекрасного», «Поезія кохання», «Обрядова культура України», «Театр: вчора, сьогодні, завтра», «Духовна краса врятує світ», «У людини все має бути прекрасним: і тіло, і душа, і думки», «Галерея великих мистецтв», «Історія в картинах», «Перлини світового живопису», «На цій Землі ми спадкоємці чи вандали?», «Мистецтво, що звертається до серця», «Молодіжна субкультура», «Діловий етикет: мистецтво спілкування», «Вихованість, культура, інтелігентність».

Виховні досягнення:

- ✎ сформованість художньо-естетичних цінностей, створених світовою культурою;
- ✎ розвиток здібностей до активної перетворювальної діяльності з внесення елементів краси в усі сфери життя людини;
- ✎ усвідомлення ролі мистецтва як основи морально-духовного розвитку особистості.

Промінь Гармонії

Девіз: «У людини все має бути прекрасним».

Мета: формування основ духовно-морального та фізичного розвитку особистості, знань та навичок ведення здорового способу життя.

Форми роботи: тематичні зустрічі, спортивні змагання, семінари-практикуми, створення та захист презентацій та відеоматеріалів на відповідну тематику, психологічні семінари та анкетування.

Зміст виховної діяльності: «Шкідливі звички», «Індивідуальні особливості людини», «Екологія душі», «Чи любиш ти себе?», «Шлях до себе», «Пізнай себе – і ти пізнаєш світ», «Здоров'я – скарб», «У кого немає в душі минулого, у того не може бути майбутнього», «Моральна чистота стосунків», «Людина народжується для вічності», «Стався до людей так, як би ти хотів, щоб ставилися до тебе», «Про культуру почуттів».

Виховні досягнення:

- ✎ сформованість ціннісного ставлення до себе, до здорового способу життя;
- ✎ розвиток умінь орієнтуватися та адаптуватися у складних життєвих ситуаціях, розв'язувати конфлікти на основі принципів толерантності;
- ✎ усвідомлення життєвих пріоритетів, цілей та ідеалів.

СИСТЕМА УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ КЛАСУ «МАЙБУТНЯ ЕЛІТА»

Мета – виховання гармонійно-розвиненої, високоосвіченої, соціально активної людини, громадянина України, здатного самовіддано розбудувувати її як суверенну, незалежну, демократичну, правову і соціальну державу, виявляти національну гідність, знати свої обов'язки і права, цивілізовано відстоювати їх, поводитися компетентно, бути конкурентоспроможним, успішно самореалізовуватися в соціумі, вміти самостійно обґрунтовувати власні рішення та активно, наполегливо реалізовувати їх.

Група «Інтелект-центр» Участь у науково-дослідницькій роботі	Центр «Адвокат» Консультативний пункт з правових питань
Центр інформаційної культури Організація роботи прес-центру (випуск шкільної газети)	Центр «Кругозір» Підготовка та участь в різноманітних конкурсах та турнірах
Група «Дисципліна і порядок» Контроль за дотриманням учнями Статуту школи	Волонтерський рух «Добро починається з тебе» Організація благодійних акцій
Група «Молодь обирає здоров'я» Робота щодо профілактики негативних явищ	Центр «Дозвілля» Допомога в організації проведення позакласних та шкільних заходів

Діяльність органу учнівського самоврядування класу «Майбутня еліта», співпраця з батьками через батьківські комітети, громадськістю, робота шкільних засобів масової інформації – прес-центру, телестудії сприяє демократизації шкільного середовища. Система учнівського самоврядування діє за своїми життєвими правилами: в класі розроблено **Кодекс честі**, заснований на принципах Віри, Надії та Любові.

КОДЕКС ЧЕСТІ

учнів 2-го курсу коледжу Авторської школи М. П. Гузика:

- ☞ Живіть з Богом у серці - це джерело Духовності!
- ☞ Шануйте своє Коріння - це джерело Пам'яті!
- ☞ Творіть Добро - це джерело Милосердя!
- ☞ Розвивайте свої Таланти - це джерело Успіху!
- ☞ Шануйте Братство коледжистів - це джерело Дружби!
- ☞ Знаходьте час для Роздумів - це джерело Знань!
- ☞ Знаходьте час для Мрії - це шлях до Зірок!

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З БАТЬКАМИ УЧНІВ, УЧИТЕЛЯМИ-ПРЕДМЕТНИКАМИ ТА ГРОМАДСЬКІСТЮ

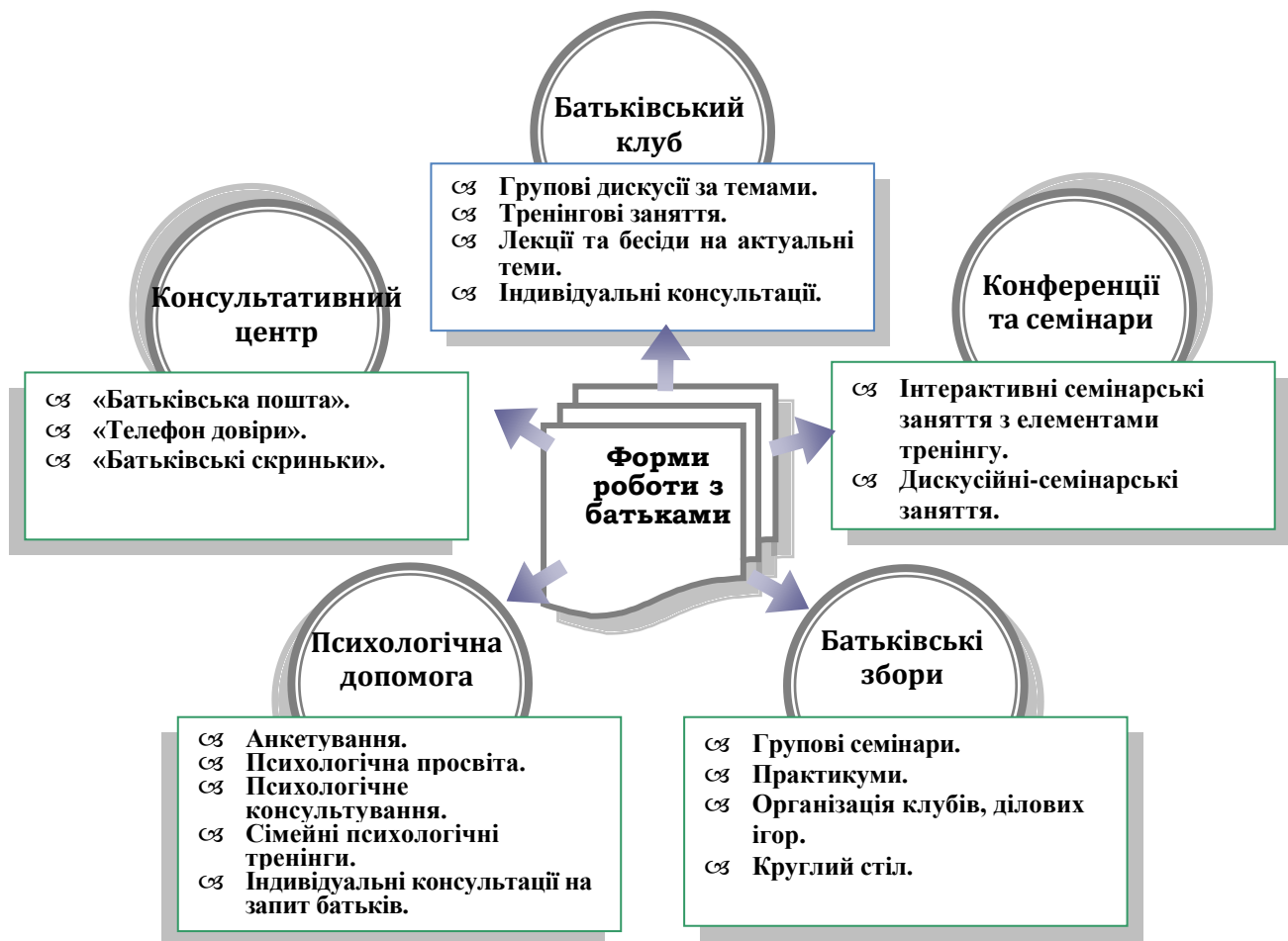
Наші діти - це наша Віра, Надія, Любов

Важливою умовою гармонійного виховання дітей є тісний контакт між сім'єю і школою, взаєморозуміння і взаємоповага між учителями та батьками. Тому **в спільній роботі з батьками** намагаємось створити ситуацію співробітництва, партнерства, сформуванню у батьків відповідальність за виховання й розвиток дітей, відповідальне ставлення до проблем шкільного навчання. При цьому використовуються як традиційні, так і нестандартні **форми роботи**:

- ▶ аукціони ідей сімейної педагогіки (сімейні таємниці виховання);

- ▶ тематичні та індивідуальні консультації (ознайомлення з даними діагностичних досліджень, психолого-педагогічною літературою, зразками налаштованості на стиль спілкування з дітьми тощо);
- ▶ дні довіри – дні прийому батьків психологом;
- ▶ формула здорової сім'ї (презентація сімейних цінностей);
- ▶ залучення батьків до участі в класних та громадських заходах «День міста», «Ми – дружна сім'я», «Мій тато – найкращий», «Посвята в коледжисти», «Ура – ми вже студенти!», «Ми – найспортивніші!»;
- ▶ оформлення фотокуточків «Моя сім'я»;
- ▶ сімейні свята в класі (дні народження, новорічні ранки, свята мам і тат, спільні екскурсії та поїздки).

Співпрацюємо з батьківською громадою і в питаннях організації роботи батьківського активу, підвищуємо психолого-педагогічну компетентність батьків (форми роботи – батьківські комітети, шкільна рада, піклувальна рада, педагогічна рада).

Співпрацюємо також і з громадськими організаціями – школою мистецтв, Палацом творчості дітей, юнацтва та молоді м. Южного, Центром соціальних служб молоді, Палацом культури ОПЗ «Дружба», міським центром зайнятості, жіночою громадською організацією «Любава», управлінням ОКСМП, радою ветеранів, міським музеєм, центральною міською бібліотекою, благодійними фондами (імені Є. Яценка, «Спадщина»), міським благодійним фондом «Ми разом», громадською організацією «Спорт для всіх», міжнародним фондом «Каритас» з профілактики торгівлі людьми.

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ВИХОВАННЯ

Для забезпечення відстеження результатів та ефективності виховного процесу в класі за методиками впровадження моніторингових досліджень (за методикою Прогресивної матриці Равена, методикою Басса-Дарки, М. Гінзбурга, Р. Кеттела, Г. Айзенка, Клімова, Голомштока, Дж. Моріно, КОС-І, КОС-ІІ) було проведено **порівняльний моніторинг якості процесу виховання духовної домінанти особистості на засадах Виховного ідеалу Авторської школи М. П. Гузика** (результати досліджень наведені у таблицях та діаграмах 1-3).

Мета проведення моніторингу:

- ☞ визначення результативності духовно-етичного виховання учнів;
- ☞ створення умов для формування та засвоєння християнських та загальнолюдських цінностей, самовиховання і самореалізації особистості; сприяння інтелектуальному, морально-духовному та естетичному розвитку особистості;
- ☞ взаємопоєднання організаційно-педагогічної, сімейно-родинної та культурно-просвітницької діяльності класного керівника, вчителів, батьків, учнів;
- ☞ створення діючої системи прогнозування розвитку моделі виховної діяльності класу «Сузір'я Віри, Надії, Любові».

При цьому використовується такий *інструментарій*:

- ✎ анкети;
- ✎ опитувальні листи;
- ✎ діагностичні карти;
- ✎ соціометричні дослідження стосунків у класі;
- ✎ бесіди;
- ✎ тести («Рівень комфортності в класі», «Чи справжній ти друг?», «Чи вмієте ви спілкуватись?», «Я – Батьки – Держава», «Особисті стосунки у класі», «Школа для мене – це...», «Будуємо піраміду життєвих пріоритетів» та інші).

Наведені нижче дані свідчать про стан сформованості компетентностей та рівень вихованості учнів класу:

- ✓ оцінка активної соціальної та громадянської життєвої позиції (85%);
- ✓ рівень сформованості класного колективу (73%);
- ✓ рівень соціально-комунікативного розвитку (70%);
- ✓ рівень взаємостосунків та взаєморозуміння в сім'ї (83%);
- ✓ рівень емоційно-вольового компоненту: відповідальність (85%), самостійність (70%), упевненість у собі (62%), співчуття (91%), самоконтроль (77%), ініціативність (69%);
- ✓ рівень розвитку мотиваційно-ціннісного компоненту (прагнення до морального самовдосконалення, позитивне налаштування на розвиток соціальної значимості, активності (75%).

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ моніторингу можна зробити такі висновки:

- ✓ модель виховної системи виховання духовної домінанти особистості на засадах **ВИХОВНОГО ІДЕАЛУ Авторської школи М. П. Гузика** сприяє духовному розвитку учнів;
- ✓ на основі моделі виховної діяльності класу «Сузір'я Віри, Надії, Любові» створені умови для розвитку духовності учнів, їх творчих здібностей, для спільної виховної діяльності вчителів, батьків і дітей;

- ✓ зріс рівень громадської активності учнів (випуск та розповсюдження шкільної газети, участь в міських соціальних акціях та проектах), їх цілеспрямованості (визначилися з вибором професії), вимогливості до себе, самоорганізації;
- ✓ значно виріс рівень знань основ економічних законів розвитку суспільства;
- ✓ сформовані уміння будувати професійну кар'єру в умовах системних змін;
- ✓ покращився рівень розвитку ініціативності, ерудованості, правосвідомості, креативності та працездатності.

Результати моніторингу свідчать про стан сформованості компетентностей **учнів випускного класу**, є такі, які вже визначили своє майбутнє в мистецтві, спорті, управлінні, економіці, бізнесі, медицині, педагогіці та інших сферах продуктивного життя.

Наукове та програмно-методичне забезпечення виховної системи класу спрямоване на **вирішення завдань**, основними з яких є:

- ◆ визначення теоретико-методологічного змісту духовного виховання учнів класу на основі духовно – християнської, гуманістичної, філософсько-світоглядної суті Концепції виховної системи Авторської школи М. П. Гузика (на основі чотирьох фундаментальних постулатів);
- ◆ розробка навчально-методичного супроводу для реалізації виховної системи класу;
- ◆ проведення круглих столів, конференцій, семінарів-практикумів з проблем духовно – християнського виховання учнів;
- ◆ створення інноваційних та соціальних проектів, спрямованих на розвиток духовної домінанти особистості;
- ◆ розробка програм з основних напрямків (променів) духовного виховання учнів;
- ◆ здійснення моніторингу рівня духовних та загальнолюдських якостей учнів;
- ◆ розробка методичних рекомендацій (презентацій, буклетів) для батьків, вчителів-предметників.

ДІЄВІСТЬ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ КЛАСУ

Впровадження моделі виховної системи класу «Сузір'я Віри, Надії, Любові» **обумовило ефективність виховної діяльності класу.**

Адже навчально-виховний процес не повинен зосереджуватись тільки на академічному змісті, як це відбувається в усіх школах України, а потрібно враховувати реальні академічні здібності, бажання дитини і той вид природних задатків, з яких згодом сформується її персональний талант.

Адже **талановита людина** вміє самостійно керувати власним життям так, що від цього добре і їй, і суспільству. Талант не вимагає примусу до роботи та виконання юридичних і моральних законів, він завжди націлений на найвищу віддачу сил справі та найкращий результат.

І тільки тоді молодь, яка буде випускатись зі школи, буде налаштована на високоморальне і духовне життя, пов'язане зі служінням людям; буде добре знати свої найкращі й найсильніші якості, що реалізуються через талант; буде налаштована на життя в середовищі, яке постійно змінюється і ускладнюється в царині форм праці; буде вільно користуватись сучасними засобами комунікації, серед яких на першому місці світова інформаційна павутина – INTERNET; буде культурно проводити своє дозвілля, уникати тих примітивних форм, які культивуються серед сучасних школярів, – пияцтва, наркоманії, розпусти тощо.

Усвідомлюючи важливість радикальних змін в усіх сферах життя незалежної України, її національного та духовного відродження, **впроваджені в практику виховної роботи нові**

підходи, спрямовані на створення системи виховання на основі християнської гуманізації життя учня, *дали такі позитивні результати*:

- ◆ комфортний психологічний клімат в класі, соціальну захищеність дитини;
- ◆ високий рівень вихованості учнів;
- ◆ формування відповідальності, гуманізму, людяності, милосердя;
- ◆ стимулює розвиток творчих здібностей дитини;
- ◆ покращилися результати особистісного розвитку учнів;
- ◆ підвищилася згуртованість класу, розвинулось почуття єдиної команди, сили єдності;
- ◆ клас – активний учасник міських духовних та соціальних акцій: «Від серця до серця», «Чужих дітей не буває», «Добро починається з тебе», «Ветеран живе поруч»;
- ◆ клас – активний пропагандист здорового способу життя, учасник обласного етапу Всеукраїнського конкурсу «Молодь обирає здоров'я»;
- ◆ протягом трьох років учні Інформаційного центру учнівського самоврядування працюють над випуском шкільної газети «Большая перемена»;
- ◆ семеро учнів – волонтери Міжнародного фонду «Каритас» з профілактики торгівлі людьми;
- ◆ троє учнів – волонтери міського благодійного фонду «Ми разом»;
- ◆ створення учнями класу буклетів та відеоматеріалів з морально – духовної тематики;
- ◆ учні класу – учасники й переможці Міжнародних конкурсів «Кенгуру», «Колосок», «Патріот», «Лелека», «Російське ведмежатко», «Пазл», «Грінвіч»; переможці міських, обласних та Всеукраїнських олімпіад з навчальних предметів, соціальних та благодійних проєктів, Всеукраїнських конкурсів («Чисті роси», «Царський салон» (м. Ялта), міського конкурсу «Сіяння маленьких зірочок» та інші); учасники й переможці різнорівневих та багатovidових спортивних змагань.
- ◆ класним керівником та учнями класу розроблені мультимедійні презентації на тему: «Моральні цінності як життєві пріоритети», «Методичні рекомендації для батьків» які можуть впроваджуватися не тільки в школах міста та області, але й України на класних годинах, батьківських зборах, уроках етики, з метою формування духовної домінанти особистості.
- ◆ протягом чотирьох років навчання та виховання в класі зріс рівень моральної вихованості учнів: співчутливо ставляться один до одного, радіють успіхам і переживають через невдачі, справедливо оцінюють вчинки і свої, і вчителів, і батьків; вміють керувати своїми емоціями, опановують культуру спілкування, культуру поведінки в громадських місцях і вдома, постійно зростає їхній професійний рівень – це вже дійсно майстри своєї справи; колектив однодумців, які будують стосунки на принципах Віри, Надії, Любові.
- ◆ реалізація створеної виховної системи класу сприяє духовному розвитку учнів, кардинально змінює ставлення дітей, перш за все, до своєї особистості, своєї власної ролі в житті, своїх близьких і суспільства в цілому, про що свідчать отримані результати моніторингу стану сформованості компетентностей, рівня вихованості учнів 2-го курсу коледжу (11-й клас) за 3 роки. В кінцевому вимірі виховується **НОВА ЛЮДИНА**, яка має всі перспективи для успішного, високодуховного життя в сучасному складному, конкурентному, бездуховному, жорсткому світі.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА МОДЕЛЬ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ КЛАСУ

«Сузір'я Віри, Надії, Любові»

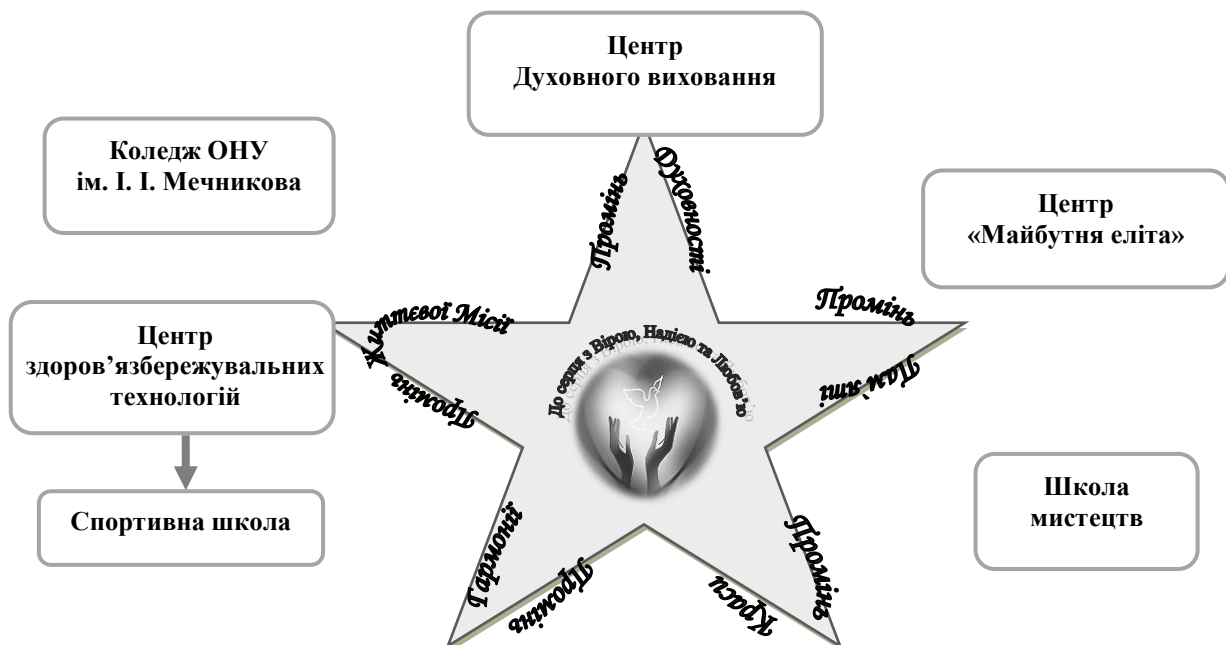
(впроваджується з 2008 року)

Провідна ідея виховної системи класу – виховання духовно-розвиненої особистості через наповненість Душі та Серця кожної дитини **Вірою** в Бога та вищі духовні цінності, **Надією** на щасливе майбутнє та на реалізацію її природного таланту і життєвого призначення, **Любов'ю** до ближніх, людства та навколишнього світу через збереження і транслявання духовних, інтелектуальних і культурних цінностей з покоління в покоління.

Мета: підготовка майбутньої генерації інтелігенції; управлінської еліти; формування творчої особистості; вільної, відповідальної перед собою і суспільством, здатної жити в умовах сучасного суспільства.

Пріоритетні завдання:

- пізнання Бога і усвідомлення власної духовної сутності;
- усвідомлення дитиною власного природного таланту, засвоєння методів і прийомів використання задатків в реальному житті, досягнення найвищих результатів у його розвитку;
- виховання християнського характеру, орієнтованого на постійний духовний зріст, служіння людям, суспільству і державі;
- розвиток самостійного мислення дитини, його індивідуальних творчих здібностей за умови своєчасного відкриття в ньому природних ключових задатків його таланту, повної реалізації в навчально-виховному процесі;
- формування емоційного комплексу особистості, розвиток таких духовних якостей, як: співчуття, доброта, справедливість, совість, сприйняття краси, терпимість, любов до ближнього, почуття власної гідності і гідності людини;
- об'єднання зусиль педагогічного колективу, батьків та громадськості для розвитку затребуваної і гармонійної Особистості.

Дієвість та результативність виховної системи класу «Сузір'я Віри, Надії, Любові»

Випускник Авторської школи М. П. Гузика - це особистість, яка:

- ☞ Вірить в Бога і свято виконує Його Заповіді.
- ☞ Служить ближнім, народу України своїм неповторним талантом.
- ☞ Нагороджена від Бога вищими плодами Святого Духу – любов'ю, радістю, миром, довготерпінням, добрістю, милосердям, вірою, здержливістю, лагідністю, які дозволяють їй бути вільною від гріхів та щасливою.
- ☞ Над усе цінує високу християнську духовність, любов, мир, злагоду і єдність в своїй сім'ї; своєю невтомною благородною працею створює та підносить її позитивний імідж все вище і вище.
- ☞ Дотримується золотого правила мудрої людини – робити все: і мале і велике – з надією на Бога, з максимальною увагою, віддачею сили і гідним кінцевим результатом.
- ☞ Палко вірить у власне краще майбутнє, своєї сім'ї, міста та України, перетворюючи можливості своєї невтомної, високопрофесійної, чесної праці і обов'язкове досягнення перемоги в усіх сферах у житті.

Я розумію, що неабияку роль у вихованні дитини відіграє *особистість класного керівника, його характер, моральність, переконання*. Я намагаюся жити і працювати за **ЗАПОВІДЯМИ**, які склала для себе, опанувавши **ПЕДАГОГІКУ ДОБРА, ГУМАНІЗМУ, ТВОРЧОСТІ** відомих педагогів минулого і сучасності.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бех І. Д. Виховання особистості. – К.: Либідь, 2003.
2. Гузик М. П. Виховний ідеал – курс на повноцінну людину. / Матеріал виступу на засіданні наукової експертизи (19.10.2012) щодо реалізації експериментальної моделі особистісно орієнтованої виховної системи, побудованої на духовно-християнській, філософсько-світоглядній основі.
3. Гузик М. П. Як не втратити таланти? Технологія навчання обдарованих дітей // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001. – № 2. – С. 26-52.
4. Гузик М. П. Індивідуальний розвиток дитини: діюча модель сучасної авторської школи. // Директор школи, ліцею, гімназії. - 2001. - № 1. – С. 6-39.
5. Гузик Н. В. Десять ключових компетентностей, які обслуговують особистість та її природничий талант: реалізація в умовах шкільного навчання. – К.: 2006. – 148 с.
6. Години спілкування в 9-11 класах. Упоряд. Л. Шелестова, Н. Чиренко. – К.: Вид. дім «Шкільний світ», 2006.
7. Демченко Е. М. Становлення особистісної зрілості та життєвої компетентності учнів школи першого ступеня // Наша школа. – 2007. - № 6.
8. Єрмаков І. Г. Виховання життєтворчості: моделі виховних систем. – Х.: Вид. група «Основа», 2006. – 224 с. – (Б-ка журн. «Управління школою»; Вип. 7 (43)).
9. Журба К. О. Виховання духовної культури у підлітків: Методичні рекомендації. – К.: ТОВ «Інфодрук», 2004.
10. Інноваційність виховного процесу в сучасному освітньому просторі: теоретичні основи та досвід творчих класних керівників Одещини. / Упоряд. О. І. Чешенко. – Одеса, 2012. – 197 с.
11. Лісова О. Д. Інноваційні підходи до розбудови виховної системи Авторської школи М. П. Гузика – Школи духовності, інтелекту, здоров'я і радості // Виховна робота в школі. – 2012. – № 9. – С. 18-27.
12. Лянна Г. П., Говорун Т. В., Шкарпітько Н. О., Яременко Н. В. Формування гендерної культури школярів: Навчально-методичні матеріали з гендерного виховання. – Ірпінь, 2004.
13. Права дитини: Збірник документів. Упоряд. В. В. Усенко. – Львів: Оксарт, 1995.
14. Сторощук І. А. Розвиток життєвої компетентності учнів у співдіяльності та співтворчості дітей і дорослих. //Наша школа. – 2010. – № 5.
15. Сухомлинський В. О. Батьківська педагогіка. – К., 1979.
16. Шумовецька І. М. Становлення особистісної зрілості та життєвої компетентності учнів. Виховна система класу. // Школа / для заступників і не тільки. – 2011. – № 7.

Адреса передового досвіду: Комунальний заклад «Южненська Авторська М. П. Гузика експериментальна спеціалізована загальноосвітня школа-комплекс І-ІІІ ступенів Южненської міської ради Одеської області» – навчальний заклад Національної мережі шкіл сприяння здоров'ю з 2003 року, «Освітньо-інформаційний центр з розвитку Національної мережі шкіл сприяння здоров'ю» (2009).

Адреса: 65481 вул. Хіміків, 10-А, м. Южне, Одеська область, Україна.

Тел./факс: (04842) 2 19 75

E – mail guzic-school@bigmir.net

**Усереднений профіль духовного розвитку учнів
(за три роки за методикою Р. Кеттела)**

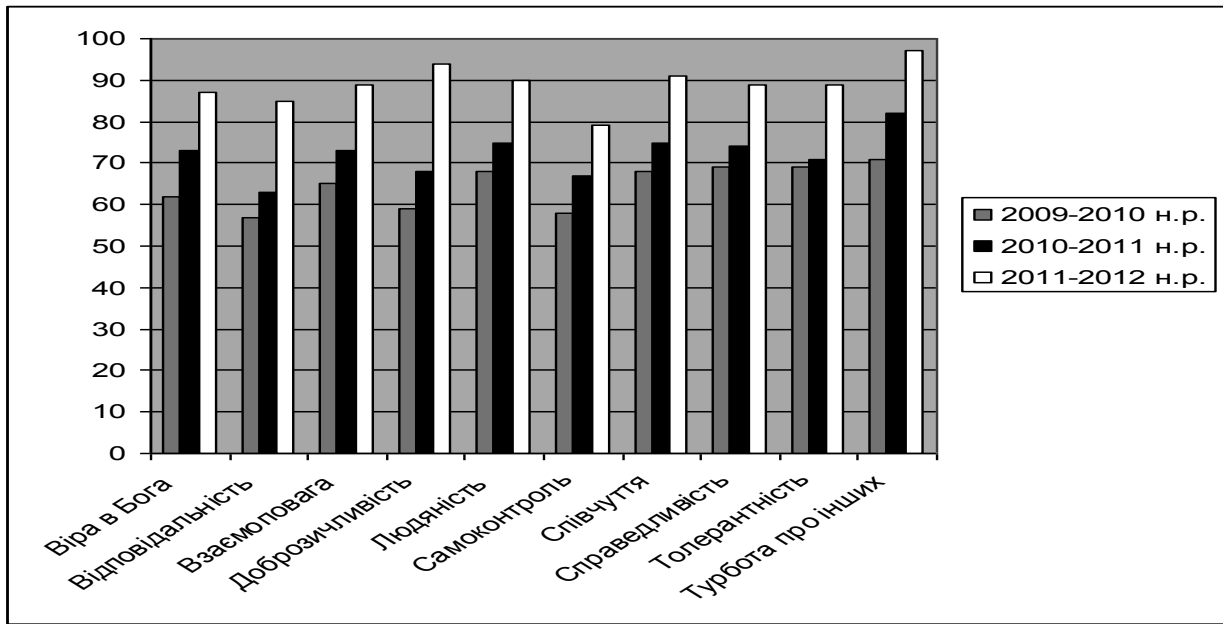
**Аналіз порівняльного моніторингу
покращення характеристики якостей особистості учнів класу**

Шкала	Характеристики якостей особистості учнів
C	Зросла емоційна стійкість, зменшилась нервозність
M	Покращилось прагнення до здійснення своєї цілі, та самовдосконалення
H	Зросла самооцінка учнів
F	Більш активна життєва позиція
Q ₃	Покращились навички самоконтролю, вміння керувати своїми емоціями
Q ₂	Зросли вольові якості
G	Адекватне ставлення до своїх бажань

**Результати моніторингу
рівня сформованості духовних якостей учнів, %**

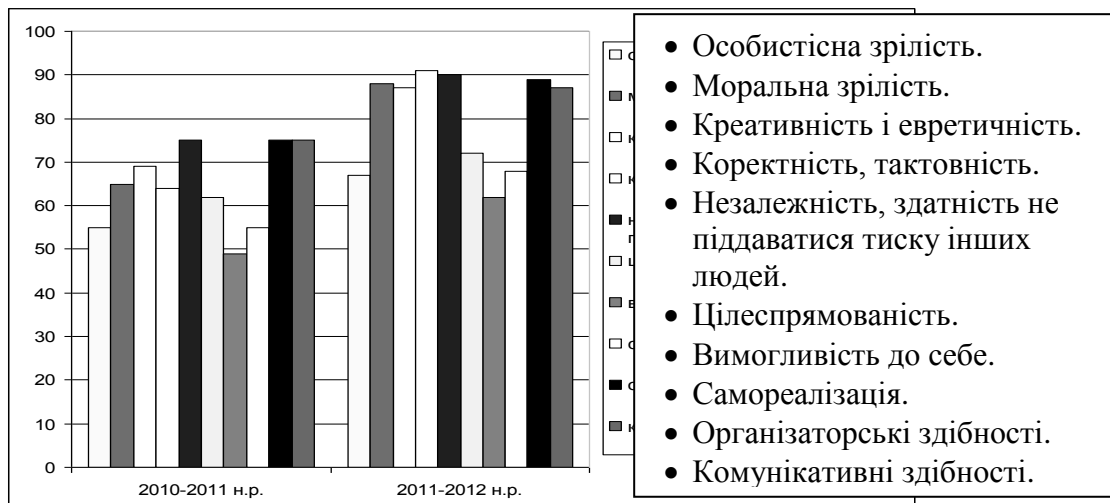
		2009-2010 н. р.	2010-2011 н. р.	2011-2012 н. р.
1	Віра в Бога	62	73	87
2	Відповідальність	57	63	85
3	Взаємоповага	65	73	89
4	Доброзичливість	59	68	94
5	Людяність	68	75	90
6	Самоконтроль	58	67	79
7	Співчуття	68	75	91
8	Справедливість	69	74	89
9	Толерантність	69	71	89
10	Турбота про інших	71	82	97

Діаграма 1

Діаграма 2

Результати моніторингу рівня сформованості особистісних якостей та комунікативної компетентності учнів, %

Діаграма 3

